

nitat, l'educació i la seguretat d'Escòcia estaran millor en les nostres mans. La gent ens votarà perquè volen un govern nacional que tinga èxit, i és sobre la base d'aquest èxit que oferirem l'oportunitat d'elegir la via independentista en referèndum durant la segona part de la legislatura. El que nosaltres donem és aquesta possibilitat de decidir.

—**La població minva, els índexs de violència són tan alts com als Estats Units (segons informes de les Nacions Unides) i un quart dels escocesos assegura no haver participat en cap activitat cultural el 2006. No hi ha massa problemes per resoldre abans de preocupar-se per la independència?**

—Vostè acaba de llegir l'herència que ens ha deixat el Nou Laborisme! Han fet oïdes sordes a les necessitats del país i en canvi han preferit envair, ho diré un cop més, il·legalment altres pobles. I més encara, pretenen malgastar 150.000 milions de lliures en armes de destrucció massiva [el programa nuclear Trident] en comptes d'invertir en una millor qualitat de vida per als ciutadans! I com pensa vostè que podem solucionar aquest desastre? Amb un parlament que no té poders sobre immigració, o sobre els nostres recursos naturals? Els nostres veïns independents [en referència a Irlanda i Noruega] ens han demostrat que sols quan ets independent, pots assegurar-te l'èxit.

—**Quan Escòcia va estrenar parlament, bona part del sector nacionalista veia en Catalunya un model. No crec que ara puguem dir el mateix. En què creu vostè que els independentistes catalans s'han equivocat i vostès en canvi l'han encertat?**

—Catalunya i Escòcia són dues velles nacions d'Europa. Després d'haver estat governats des de Londres en els darrers 300 anys, Escòcia va mirar Catalunya i vam aprendre de la seua capacitat política per canviar la situació. Han estat vuit anys d'autonomia ara, i ens hem adonat que no n'hi ha prou. Escòcia està en un moment d'inflexió. Volem anar endavant. Creiem que Escòcia ha d'anar cap al futur, aquesta vegada, en igualtat de condicions amb qualsevol altra nació del món.

Victorià Jiménez
Londres

“Ni la independència no pot salvar el gaèlic”

Si algú coneix de primera mà l'estat del gaèlic escocès avui dia, aquest és el sociòleg Dr. James Oliver (illa de Skye, 1973), investigador lingüístic per a les universitats de Glasgow i d'Edimburg.

A casa, la mare parla gaèlic, però això jo no ho vaig saber fins que vaig anar a l'institut. Durant els anys sentanta i vuitanta, molts vivíem amb el gaèlic sense ni tan sols saber-ho. Perquè, a diferència del que vostè em diu, ací les mares evitaven a tota costa parlar en gaèlic als fills, encara que solament siga quan són menuts. Hi havia la creença que això retardaria el desenvolupament intel·lectual del nen. Això talla de soca-rel la línia de continuïtat en el coneixement de l'idioma i entrebanca gairebé definitivament la represa. Més encara, en moltes famílies on els pares fan servir el gaèlic, la rebel·lió dels adolescents es manifesta parlant-los en anglès. I no hi ha mitges tintes, no hi ha situacions en què les dues llengües tinguen contacte. Per a un anglo-parlant, és literalment impossible accedir a la més simple expressió en gaèlic.

—**Quina és la llengua d'Escòcia, doncs?**

—[Em llança una mirada entre burleta i amenaçadora.] A diferència de la renaixença cultural dels anys seixanta a Gal·les, Escòcia encara espera la

seua revolució cultural lligada al gaèlic escocès. Hi va haver alguna avançada literària durant la primera meitat del segle XX, quasi completament dins el gènere de la poesia, però els fonaments culturals del nacionalisme escocès i de la identitat moderna d'Escòcia són gairebé inexistents, si parlem en termes del protagonisme que hi té la llengua pròpia.

Però mire, el gaèlic escocès té un estàndard molt més sòlid i regulat que el gaèlic irlandès, i més preparat per fer front a les necessitats dels parlants davant de nous usos que naixen de les tecnologies de la comunicació, posem per cas. Estem en un punt molt allunyat de la situació del català, d'acord. L'apropiació del gaèlic com a marca de la nació ha estat superficial, simbòlica, com ara la senyalització bilingüe del Parlament, de carreteres i ponts, el bilingüisme d'algunes revistes, i poc més. Evidentment, no podem dir d'això que siga “promoció” de l'idioma; més aviat és un esforç d'inclusió d'aquells qui el fan servir i, és clar, dels qui s'inicien en l'ús de la llengua. No és una porta oberta, és un gest d'“amabilitat”.

El paper del gaèlic en el futur d'Escòcia és ambigu: se'n fa referència com la llengua nacional, però el reconeixement oficial ha costat déu i ajuda [al setembre del 2004, la cambra parlamentària escocesa va discutir-ho per primera vegada i l'oficialització arribà a l'abril del 2005], apareix en les exposicions locals i nacionals, però no es fa servir en el domini públic. I les xifres de parlants són cada any més baixes.

—**Per sota dels seixanta mil, segons els darrers informes del Govern escocès.**

—Per sobre dels vint mil, diria jo. Parle dels qui viuen en gaèlic, dels qui viuen en un medi on és factible viure en gaèlic.

—**Sembla que les llengües cèltiques no encaren bé el segle XXI.**

—Cornwall i Bretanya han de resistir el francès, i nosaltres [Escòcia, Irlanda, l'Illa de Man i Gal·les], l'anglès. Són dos idiomes amb un poder polític ferotge fent-los costat. Encara que hi ha gent que recorda que ha estat colpejada per parlar gaèlic a l'escola.

—**Però què hi ha d'aquesta forta identitat nacional escocesa? Què significa per a l'idioma que una majoria política a Escòcia es plantege l'opció de la independència? Per cert, vostè què votarà?, ja ho sap, almenys?**

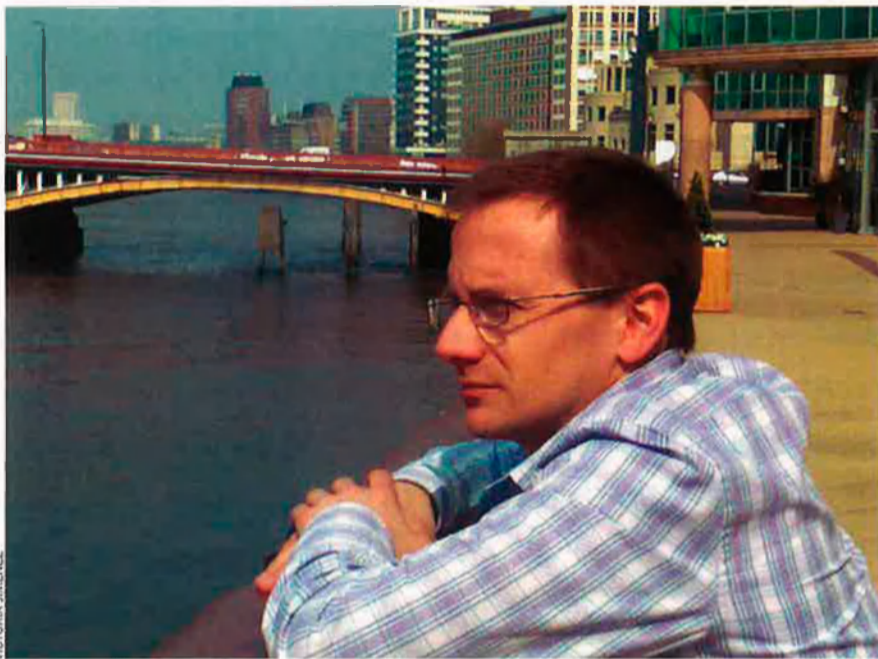
—No, encara no ho tinc clar. I quant a la qüestió de la identitat, el fet és que als escocesos no els cal el gaèlic per sentir-se escocesos. Hi ha un pas intermedi en el camí de la identificació entre ser escocès i parlar gaèlic. Per exemple, li llegesc la resposta d'un dels meus enquestats: "Què seria ser gaèlic? Home, qualsevol podria dir que ho és senzillament perquè el parla, saps, algú que vinga a Escòcia i l'aprenega, però probablement això no faria ser gaèlic a aquesta persona. Probablement no seria ni escocès."

Això ho diu un parlant de gaèlic del mateix poble d'on sóc jo. Hi ha hagut un esforç per conceptualitzar el gaèlic de manera que abrace tot el país; tanmateix, en amplis sectors de la societat escocesa, no ha tingut èxit. Els escocesos, fins i tot els qui el parlen, assumeixen que el territori propi del gaèlic són les *Highlands* [terres altes], que hi ha un estil de vida no urbà propi de la identitat gaèlica, i que si no es compleixen totes les condicions, no ets gaèlic. Els nous parlants potencials hi troben una barrera "física" per accedir al gaèlic, i els parlants naturals l'abandonen tan bon punt es traslladen als centres urbans, on, d'altra banda, la llengua és l'anglès.

—**Doncs sí que anem bé. O siga, que si lligues l'idioma a la nació, potser tindràs un problema perquè aquells que tinguen una identitat nacional diferent no voldran usar la llengua. I si no hi ha connexió directa entre llengua i nació, potser el país s'independitzarà, però la llengua es perdrà a mig camí...**

—[Riu i diu amb sornegueria:] Interessant reflexió. Per a qui parla vostè?

—Potser per al Partit Nacionalista Escocès. Amb ells, aquells que com

"Els escocesos no estan disposats, avui per avui, a pagar els costos de la recuperació de l'idioma. O, per dir-ho d'una altra manera, no hi veuen els avantatges"

vostè treballen pel gaèlic podrien ser més exigents...

—*No way!* ["Ni pensaments!"]

—**De manera que, siga quin siga el resultat del 3 de maig, això no afectarà el gaèlic ni per a bé ni per a mal.**

—Doncs no. [Somriu.] Tal com va la cosa, ni la independència podria salvar el gaèlic.

—**Quina és l'actitud, als centres universitaris?**

—Des de fa prop de tres dècades, hi ha programes d'educació bilingüe en col·legis i instituts, o en localitzacions geogràfiques concretes. Hi ha també departaments de gaèlic, evidentment. Però les universitats escoceses, com en general les del Regne Unit, tenen una població d'estudiants, de professors i una projecció intel·lectual internacional, la qual cosa equival a dir que la llengua de la universitat és l'anglès.

—**Açò pinta molt malament, és així? O és vostè que m'ho pinta així? Creu que fer una descripció tan pessimista de l'horitzó del gaèlic pot fer reaccionar la societat escocesa?**

—D'acord, d'acord. Deixe'm que li diga què en pense jo: estem en un moment de transició pel qual travessen totes les llengües en risc de desaparició. Les has de traure fora del seu entorn de pura supervivència, i llavors és quan cal estirar el braç i la mànega.

—**Per experiència pròpia, com a catalanoparlant, accepte el meu consell: el que cal estirar és la butxaca.**

—Exacte. Els escocesos no estan disposats, avui per avui, a pagar els costos de la recuperació de l'idioma. O, per dir-ho d'una altra manera, no hi veuen els avantatges.

—**Encara, vostès tenen una certa ajuda, programes de la BBC emesos en gaèlic per ràdio i televisió, la web de la BBC News en gaèlic, i un govern central que no els prohibeix la recepció de cap mitjà en gaèlic, com el canal de televisió que s'espera ara.**

—Escolte, que el Regne Unit és una democràcia.

—**Ja ho sé, ja.**

*Victoria Jiménez
Londres*